

PANUN pakinoita

Vanhaa ja harmaata jos vähän valkeampaakin

»Luulin pyykkiäni valkoiseksi, kunnes näin...» Näinhän se alkaa muuan vakituinen ilmoitusradiramssu ja se nyt tuli mieleeni, kun eräänä aamuna havahtuin vilkaisemaan ikkunastani yli Snellmanin puiston (kuinkahan moni oululainen tuonkin nimen muistaneeko Kirkko-, Iso- ja Hallituskatujen rengastamalle puistolle?) vehreitten koivujen tuomiokirkon suuntaan. Hohtavan valkeina erottuivat kirkkotorin ylimmät puosot tummanruskeasta suiposta kuparikatosta ja harmaasta alatornista. Ja valkea valloitti joka hetki alaa, niin että tätä kirjoittaessani näen jo tornin koko yläosan eteläseinän, kellon ympärystä, vitivalkoisena. Ovat tainneet samalla valkaista kellotaulukin ja numerot ovat vetäneet punaisella. Niin ettei nyt pidä vieraankaan hämmästyä, kun tulee.

Me luulimme, eikö totta, uljaan tuomiokirkkomme uljasta tornia valkoisen kaupunkimme valkoiseksi torniksi, mutta... Vaan siihenhän on päästy ehkä jo tämän ilmestyessä!

Kaupungin valkeudesta tekee mieleni aina näin kesä-heinäkuussa pakista, sillä niin meidän oululaisten kuin vieraittemekin silmissä tämä kaupunki juuri näinä viikkoina näyttättyy valkeimmillaan. Ajeilin juuri äskes iltä-auriongon paisteessa Tuirasta yli uusien siltojen ja valkean-vihreä maise-manäky pakkoitti kerta kaikk-

kiaan hetkeksi pysähtymään kolmannelle sillalle. Erikoisen maalausellisena kohosi Ainolan valkea kirjastatalo vihreän puistonsa keskeltä kuvastellen tyyli-puhtaita muotojaan rantavedestä. Toisaalla, meren puolella, sulautuivat valkeat niinkuin kirjavatkin rakennukset, jopa Piki-saarenkin läheltä katsoen armottoman rikkonainen ja ruokkoamaton ranta rantavihreyden, vihreitten saarten ja tyyntyvän meren kanssa viehättäväksi kokonaisuudeksi. Eipä edes Nuottalan muutoin niin yksinäisen alustamana kaiken ympäröivän yläpuolelle kohoava rakennus kaukana taustassa rikkonut kokonaisuutunnelmaa. Ainolan, kosken ja patorakennelman näkymiä näppälikin muuan kävelyllä ollut ulkomaalainen tai muu turisti silmä tarkkana ja ilmeisen ihastuneena. Siitä kunhan nyt aluksi toinen silta valmistuu ja Toivonsaaren seitsemäkerroksiset (tietysti valkeira) — stadionin kenttä jo kauniisti vihertää ja Koskihövit piirtyvät kauniinvalkeina koskenrannan vastais-tutetun koivurivin ja vanhan Toivoniemen puiston yläpuolelle — alkaa voimallatoksemmekin päästä ikäänkuin paremmin esille, jos kohta se nytkin jo määrätysti näkökulmista tyylikkäänä poseeraa.

Piti kuitenkin puhua hieman vanhasta, katoavasta vanhasta. Hätkähdytti tässä päivänä muanna uutinen, joka taas kerran kajosi vanhaan Oulun Pakka-

huoneeseen. Taas kerran on sen kuolemantuomio julistettu! Pois vanha palvelija, tilalle uusia asiallinen ja varmaan valkea ja maisemaan kauniisti sulautuva huoltoasema. Muistan kuinka tuomion täytäntöönpanoa odotettiin jo joskus 16—17 vuotta sitten, koskapa muistan silloin sen Linnansaarelta piirustaneeni, jotta olisi edes se omakohtainen muisto. Ja kun sitten pari vuotta myöhemmin sain hankittua kameran kävin sen muutaman joulun vaiheissa valokuvaamassa ylävirran puolelta. Kiirettä pidin niinkuin esim. Lassinkallion törmällä vieläkin keikkuvan, nyt niir. omutisen lähellä vedenpintaa makaavan, toisen elämänkeväni, kevätkesäni, kesäkodin kanssa, jota välirauhan talvena valokuvasin, silloin ihmemeiksi jättä, joka valkeina röykkiöinä yllättäen oli kahlinnut kuohuvan koskemme.

Se Pakkahuone ja kaikki mikä siihen liittyy! Siksi kohan tuo nyt niin kiinnostaa, kun se on niin vanha, sikäli kuin ymmärrän — oikein, kananmuistini piti tällä kohtaa: T. Vaaskivi, josta siis hyvällä syyllä viimeksi sanoin, että hän oikeastaan usein oli oululaisempi kuin oululaiset, toteaa vauhdikkaassa Oulun kuvassa »Historiallista Oulua» (Pohjois-Pohjanmaan Maakuntaliiton vuosikirja VIII, 1941—43) sen kaupungin toiseksi vanhimmaksi puutaloksi ja neljänneksi vanhimmaksi taloksi, jollei nyt linnanraunioita oteta huomioon. Pakkahuone on rakennettu 1784 ja arvattavasti vähitellen saanut nykyisen hyvin tunnetun muotoonsa. Joka ta-pauksessa se siis kiinteästi liittyy tervaporvariajaksi kutsut-

tuun kaupunkimme taloudelliseen suuruudenaikaan tai, sanoikaamme ensimmäiseen suuruudenaikaan, jotta emme sulkisi porttia uusilta valtakausilta. Se on muodostanut oleellisen kohokohdan siinä rantamaisemassa, jonka mereltä päin kaupunkiin saapuva, samoinkuin silloisten sillattomien jokihaarojen yli soudettu vieras kaupungistamme on saanut. Onhan se sitten myöhemmin sulautunut muuhun maisemaan, lähinnä taustalla olevan kaupungin kohotessa niin korkeaksi, että etualan ruskeanharmaa vanhus ei aina ole jaksanut siitä erottua. Siinä se on uskollisesti köittänyt ja voi sanoa nököttääkin, sillä pahasti se jo on ollut kallellaan, onpa sen mainiot kävelykannet» jo aikaa pitänyt sulkea yleisöltä, mutta poika-viikareilta, rakastavaisilta ja humalaisilta niitä tietystikään ei tyystin ole voitu sulkea.

Meitä on varmasti yksiä ja toisia tässä kaupungissa, jotka olemme haaveilleet Pakkahuusin renessanssista. Olisi pönkitetty ja paikattu ja maalattu. Komea siitä olisi tullut, vaikka museo — merimuseo esimerkiksi. Mikä mainio paikka ja ympäristö! Maksaa! Ei ole kielletty kuvitelmasta, herraparatiikoon onhan sitä rahaa toki mennyt loppujen lopuksi, joskus turhempaankin. Pojanvessellilläni on tapana sanoa, että siellä mielikuvitusmaailmassa, siellä — kyllä se siellä käy! Ja eräs aidosti oululaistunut toimen mies on samoin usein rakennellut tätä Pakkahuonetta — rantaravintolaksi, jonka terasseilla limunaattia juoden nuoret olisivat voineet pitää toisiaan kädestä kiinni, vanhat

ehkä hieman väkevämpääkin maistellen tarinoida nykyisiä jos menneitäkin ja molemmilla olisi ollut kahta puolta viehättävä näköala. Sillä Pakkahuoneella on puoleensa vetäviä muotoja ja sillä on myös perinteitä. Niin varastomakasiini kuin se nyt onkin on se kaupan kelpo tyyssija. Mutta haavee: on haaveita, vaikka ne kuinka... Saatavat niin laulaa Pakkahuone ja sen viereinen »Oulun teatteritalokin», tiedättehän se kookas kaksi-kerroksinen varastorakennus, jota me muutamat hullut Thalian temppeleiksi tavoittelimme, jopa ihan melkein piirustuksia-kin esittelimme, vaikka sanottiin meidän hiekalle rakentavan. Mutta sopi siitä puhua silloin, kun parakkiteatterista puhuttiin, yhtä hyvin sopi. Nyt ei enää näytä puhuttavan mistään. Häviää Pakkahuusin ranta, jääkö lauluakaan, kuten sentään jäi Nöömännin rannasta.

Niinpä niin, tulevat nämä aiheet niin helosti mieleen, kun tuosta Pakkahuoneen-Vänmannin rannasta monet kerrat tänäkin kesänä olen matkani aloittanut, niinkuin sen olen päättänytkin. Yhden soudettava kolmen hengen kaleerini siinä rannassa useimmiten »lastaa», mutta ei sillä sitten uuden huoltoaseman aikana siihen ole asiaa. Onko sitten koneellisemmalla-kaan kulkuvälineelläni, kun on sekin jo ikäpuolelle ehtinyt. Ken elää hän näkee!

Pannu